

показниками сталого розвитку. По-друге, інтеграція МСФЗ з ESG-метриками дозволяє підприємствам не лише підвищити прозорість, а й ефективно управляти репутаційними, екологічними та соціальними ризиками. Інтеграція нефінансових показників у систему звітності – це не просто механічне додавання нових таблиць. Це перехід до цілісного, багатофакторного уявлення про бізнес, де цінність створюється не лише у грошовому вимірі, а через ефективну взаємодію з усіма видами капіталів. Такий підхід дозволяє краще ідентифікувати джерела конкурентних переваг, управляти ризиками та прогнозувати довгострокову вартість компанії. По-третє, інвестори все більше орієнтуються на компанії, які формують звітність за принципами інтегрованого мислення, що створює нову конкурентну перевагу. Подальшими напрямками досліджень та практичної реалізації є майбутня стандартизація інтегрованої звітності на базі IFRS та ISSB, що вимагатиме адаптації облікових політик та управлінських рішень.

Сук П. Л.,

УДК 657

д-р. екон. наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Відокремлений підрозділ Національного
університету біоресурсів і природокористування
України "Ніжинський агротехнічний
інститут", м. Ніжин

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250618.18>

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ РОБІТ

Щоб розвивати промисловий комплекс підприємства повинні застосовувати необоротні активи.

Необоротні активи – це довгострокові активи, які можуть бути використані більше одного разу у процесі діяльності підприємства, і мають термін корисної експлуатації понад один рік (або операційний цикл, якщо він перевищує один рік).

Необоротні активи – це активи, які підприємство не планує використовувати або конвертувати в готівку протягом наступних 12 місяців. Насправді, їх повна вартість не буде реалізована раніше, ніж через рік. Таким чином, необоротні активи розглядаються як довгострокові інвестиції, призначені для створення довгострокових вигод [1].

Списання вартості необоротних активів у витрати здійснюється частинами шляхом нарахування амортизації. Для її розрахунку використовують різні методи. Як приклад, можна приміняти метод амортизації необоротних активів на основі доходу від реалізації робіт.

Відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі" роботи – розроблення проектної документації на об'єкти будівництва, науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого та невиробничого призначення, роботи з будівництва об'єктів з розробленням проектної документації, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, що включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт [2, п. 27 ч.1 ст. 1].

Відповідно до НП(С)БО 15 "Дохід" до доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відноситься загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного податку тощо) [3].

Дохід (виручка) від реалізації робіт може бути основою для застосовування відповідного методу амортизації необоротних активів.

Обліковують інформацію про дохід (виручку) від реалізації робіт на субрахунок 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг" рахунку 70 "Доходи від реалізації".

На субрахунок 703 підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг, зокрема, дохід від орендних платежів за оренду об'єктів інвестиційної нерухомості, про результати зміни резервів незароблених премій.

За кредитом субрахунку 703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (акцизного податку, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестрахування (у кореспонденції з субрахунком 705 "Перестрахування"); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях); та списання у порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати" [4; 5].

Річна сума амортизації за методом на основі доходу від реалізації робіт визначається множенням вартості, що амортизується (різниці між первісною і

ліквідаційною вартістю) на коефіцієнт амортизації, який підраховується діленням доходу від реалізації робіт за відповідні періоди на плановий обсяг доходу від реалізації робіт за увесь період.

Порахунок методу амортизації необоротних активів на основі доходу від реалізації робіт здійснюється за формулами:

$$CA = (PB - LB) \times KA, \quad (1)$$

де: CA – сума амортизації; PB – первісна вартість об'єкта; LB – ліквідаційна вартість об'єкта; KA – коефіцієнт амортизації.

$$KA = ODBPP : PODBPP, \quad (2)$$

де: ODBPP – плановий або фактичний обсяг доходу (виручки) від реалізації робіт за окремі періоди; PODBPP – плановий обсяг доходу (виручки) від реалізації робіт за увесь період.

Також можна застосовувати інший варіант обрахунку методу амортизації необоротних активів на основі доходу від реалізації робіт:

$$CA = ODBPP \times KA; \quad (3)$$

$$KA = (PB - LB) : PODBPP. \quad (4)$$

Вираховувати метод амортизації необоротних активів на основі доходу від реалізації робіт можна двома способами: 1) від первісної (початкової) вартості необоротних активів; 2) від залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів.

На прикладі розглянемо алгоритм обчислення амортизації необоротних активів за методом на основі доходу від реалізації робіт.

Приклад. Первісна (початкова) вартість необоротних активів – 128000 грн, строк корисного використання (експлуатації) – 14 років, ліквідаційна вартість – 1000 грн. Отже, вартість, що амортизується, дорівнює 127000 грн ($128000 - 1000 = 127000$).

Протягом строку експлуатації необоротних активів очікується одержати 930000 грн доходу від реалізації робіт, у тому числі: в 1-му році – 123000 грн, в 2-му році – 115000 грн, в 3-му році – 104000 грн, в 4-му році – 93000 грн, в 5-му році – 90000 грн, в 6-му році – 83000 грн, в 7-му році – 78000 грн, в 8-му році – 64000 грн, в 9-му році – 55000 грн, в 10-му році – 42000 грн, в 11-му році – 34000 грн, в 12-му році – 27000 грн, в 13-му році – 14000 грн, в 14-му році – 8000 грн.

Значення коефіцієнтів амортизації дорівнюють: за 1-й рік – 0,1323 ($123000 : 930000 = 0,1323$), за 2-й рік – 0,1237 ($115000 : 930000 = 0,1237$), за 3-й рік – 0,1118 ($104000 : 930000 = 0,1118$), за 4-й рік – 0,1000 ($93000 : 930000 = 0,1000$), за 5-й рік –

0,0968 ($90000 : 930000 = 0,0968$), за 6-й рік – 0,0892 ($83000 : 930000 = 0,0892$), за 7-й рік – 0,0838 ($78000 : 930000 = 0,0838$), за 8-й рік – 0,0688 ($64000 : 930000 = 0,0688$), за 9-й рік – 0,0591 ($55000 : 930000 = 0,0591$), за 10-й рік – 0,0452 ($42000 : 930000 = 0,0452$), за 11-й рік – 0,0366 ($34000 : 930000 = 0,0366$), за 12-й рік – 0,0290 ($27000 : 930000 = 0,0290$), за 13-й рік – 0,0151 ($14000 : 930000 = 0,0151$), за 14-й рік – 0,0086 ($8000 : 930000 = 0,0086$).

Прорахунок 1-го способу (від первісної (початкової) вартості необоротних активів) методу на основі доходу від реалізації робіт висвітлено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Обчислення амортизації необоротних активів за
методом на основі доходу від реалізації робіт (1-й спосіб
(від первісної (початкової) вартості необоротних активів))**

Рік	Вартість, що амортизується, грн	Дохід від реалізації робіт, грн	Коефіцієнти амортизації	Річна сума амортизації, грн
1	127000	123000	0,1323	16802
2	127000	115000	0,1237	15710
3	127000	104000	0,1118	14198
4	127000	93000	0,1000	12700
5	127000	90000	0,0968	12294
6	127000	83000	0,0892	11328
7	127000	78000	0,0838	10643
8	127000	64000	0,0688	8738
9	127000	55000	0,0591	7506
10	127000	42000	0,0452	5740
11	127000	34000	0,0366	4648
12	127000	27000	0,0290	3683
13	127000	14000	0,0151	1918
14	127000	8000	0,0086	1092
х	Разом	930000	1	127000

Джерело: авторська розробка.

Із наведених показників в таблиці 1, можна сказати, що при вирахунку 1-го способу (від первісної (початкової) вартості необоротних активів) методу на основі доходу від реалізації робіт вартість необоротних активів повністю списується у витрати протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

В таблиці 2 розкрито результати визначення 2-го способу (від залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів) методу на основі доходу від реалізації робіт.

Таблиця 2

Обчислення амортизації необоротних активів за методом на основі доходу від реалізації робіт (2-й спосіб (від залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів))

Рік	Вартість, що амортизується, грн	Дохід від реалізації робіт, грн	Коефіцієнти амортизації	Річна сума амортизації, грн
1	127000	123000	0,1323	16802
2	110198	115000	0,1237	13631
3	96567	104000	0,1118	10796
4	85771	93000	0,1000	8577
5	77194	90000	0,0968	7472
6	69722	83000	0,0892	6219
7	63503	78000	0,0838	5322
8	58181	64000	0,0688	4003
9	54178	55000	0,0591	3202
10	50976	42000	0,0452	2304
11	48672	34000	0,0366	1781
12	46891	27000	0,0290	1360
13	45531	14000	0,0151	688
14	44843	8000	0,0086	44843
x	Разом	930000	1	127000

Джерело: авторська розробка.

Як показують дані таблиці 2, при застосуванні 2-го способу методу на основі доходу від реалізації робіт в останньому році вартість необоротних активів не відраховується згідно коефіцієнту амортизації, а включається у витрати періоду.

Висновки. Амортизацію необоротних активів можна нараховувати за методом на основі доходу від реалізації робіт.

Доходом (виручкою) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) є загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного податку тощо) [3].

Дохід (виручка) від реалізації робіт може бути базою для формування відповідного методу амортизації необоротних активів.

Калькулювати амортизацію необоротних активів можна за двома способами методу на основі доходу від реалізації робіт: 1) від первісної (початкової) вартості необоротних активів; 2) від залишкової (балансової, поточної) вартості необоротних активів.

Список використаних джерел

1. What are non-current tangible assets for a business? (2022). Вилучено з : <https://www.amttraining.com/knowledgebank/accounting/what-are-current-and-non-current-assets>.
2. Про публічні закупівлі (Закон України). № 922-VIII. (2015). Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n608>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" (Наказ Міністерства фінансів України). № 290. (1999). Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (Наказ Міністерства фінансів України). № 1591. (2011). Вилучено з : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (Наказ Міністерства фінансів України). № 291. (1999). Вилучено з : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

Ярова Б. М.,

канд. екон. наук, старший викладач,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ

Яровий Р. А.,

здобувач третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти,
Державний заклад «Луганський
національний університет імені
Тараса Шевченка», м. Полтава

УДК 339.137.22:66

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250618.19>

ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ

У зв'язку із значною часткою продукції хімічної промисловості у міжгалузевому споживанні [1], вона має визначальний вплив на загальний розвиток промисловості, сільського господарства, будівництва, споживчого ринку тощо. Аналізуючи сьогоденні виклики для підприємств хімічної промисловості, можна говорити, що продовжують функціонувати та отримувати чистий прибуток ті, хто